

نقاط انحراف در سیاست های مالی

[علی صادقین]

باتوجه به نقش عمده دولت در اقتصاد مباحث بسیاری در مورد دخالت دولت در اقتصاد و میزان و نحوه اثرگذاری آن صورت گرفته است. از سیاست مالی تعاریف مختلفی ارائه شده است. در تعریف سیاست مالی باید گفت که مجموعه ای از تصمیم ها و اقدام های مالی است که به وسیله مقام های دولتی و به طور آگاهانه به منظور تحت تأثیر قرار دادن مجموعه فعالیت های اقتصادی از کانال تقاضا اتخاذ می شود. دولت با اعمال سیاست مالی سعی دارد تا با استفاده از مالیات، قرضه عمومی و مخارج دولتی به اهداف کلان اقتصادی خود از جمله تثبیت و توسعه اقتصادی دست یابد. اقتصاددانان کلاسیک سیاست های مالی را در اقتصاد بی تأثیر دانسته و معتقد به عدم استفاده از این نوع سیاست ها بوده و نقش دولت را بسیار محدود تعریف می کردند. ولی بعد از ارائه نظریه کینز نقش دولت و بویژه کارایی سیاست های مالی به یکباره مطرح شد و در تمامی نقاط جهان طرفدارانی به دست آورد. سیاست مالی در کشورهای در حال توسعه تنها وظیفه تثبیت رشد اقتصادی را بر عهده دارد، در حالی که در کشورهای توسعه یافته وظیفه اصلی سیاست های مالی در تمرکز سرمایه کشورها در حال توسعه اشاره کرده و سیاست مالی را در جلوگیری از مصرف شدن پس اندازها در کانال های غیرمولد مانند خرید ملک و مسافلات، احتکار، بورس بازی و... سرمایه موزن می داند. گزارش های سازمان ملل متحد نشان می دهد که سیاست های مالی در کشورهای در حال توسعه وظیفه افزایش تولید را از طریق جمع آوری پس اندازها و هدایت آنها در اجرای طرح ها برعهده دارد. در کشورهای در حال توسعه به علت عدم وجود یک بازار پولی منظم، دولت مجبور به استفاده از ابزارهای سیاست مالی و بالاخص سیاست های مالیاتی به منظور تجهیز منابع داخلی خود به منظور ارائه خدمات مانند بهداشت، آموزش، حمل و نقل و ایجاد زیرساخت هاست. وضع مالیات ها دولت را قادر به تأمین سرمایه و هزینه های جاری مؤسسه های اقتصادی و دولتی می نماید. اساساً تأثیرات سیاست مالی را می توان اینچنین بیان کرد:

● افزایش نرخ سرمایه گذاری

تمرکز سرمایه عامی مهم و بنیادی در توسعه اقتصادی است. دوره های پست جنگ جهانی در حال توسعه و آنها از طریق تمرکز سرمایه و جمع آوری وجوه زیاد سرمایه می توان شکست یکی از هدف های اصلی سیاستگذاران، شتاب دادن به نرخ سرمایه گذاری در بخش خصوصی و دولتی است. دولت ها با اجرای سیاست های مالی موجب افزایش میل ناهیه به پس انداز شده و پس اندازها را به سوی سرمایه گذاری های مولد سوق داده و مانع از مصرف شدن پس انداز در سرمایه گذاری های غیرمولد می شود.

● **تثبیت سیاست های مالی مطلوب اجتماعی**
دولت با اعمال سیاست مالی، جریان سرمایه گذاری ها را در کانال های مختلف هدایت می کند که از نظر اجتماعی مطلوب است. سرمایه گذاری در امور ماند آموزش، حمل و نقل و زیرساخت ها از این

● افزایش امکانات و فرصت های شغلی

با اعمال سیاست های مالی، در طرح های مطلوب اجتماعی که کار و سرمایه اندوز باشند دولت می تواند فرصت های جدید شغلی ایجاد کرده و بیکاری را کاهش دهد.

● **مقابله با تورم**
با اعمال سیاست های مالی، پس اندازها به سمت سرمایه گذاری های مولد حرکت می کند و این امر موجب کاهش شکاف میان عرضه و تقاضا در کشور می شود. با توجه به این که شکاف میان عرضه و تقاضا و علی الخصوص ضعف در طرف عرضه

دولت ها با اجرای سیاست های مالی موجب افزایش میل نهایی به پس اندازها را به سوی پس اندازها را به سوی سرمایه گذاری های مولد سوق داده و مانع از صرف شدن پس انداز در سرمایه گذاری های غیرمولد می شوند

از بزرگترین مشکلات کشورهای در حال توسعه است، لذا سیاست های مالی در پر کردن این شکاف و تقویت طرف عرضه می تواند بسیار مؤثر باشد. سیاست های مالی از کانال دیگری نیز در مهار تورم نقش بازی می کنند بدین صورت که ابزارهای سیاست مالی و بویژه مالیات موجب انتقال قدرت خرید مصرف کنندگان خصوصی به بخش دولتی می شوند و حجم پول در گردش را کاهش می دهند و در نتیجه باعث کاهش نرخ رشد قیمت ها (تورم) می شوند.

● افزایش و توزیع مجدد درآمد ملی

اگرچه رسیدن به رشد اقتصادی و درآمد ملی بالایی از اهداف کلان اقتصادی است ولی در حالی که این افزایش درآمد ملی با توزیع مجدد درآمد، تعدیل نشود، موجب ایجاد شکاف های عمیق اجتماعی شده و سبب بروز بی ثباتی سیاسی و اجتماعی می گردد که هر دو عامل از موانع توسعه اقتصادی به شمار می روند. توزیع نابرابر درآمدها باعث افزایش دوگانگی در کشورهای در حال توسعه شده و مشکلات اجتماعی را در پی می آید. سیاست های مالی از یک طرف موجب کاهش فقر ثروتمند جامعه (از طریق مالیات گیری) شده و از طرف دیگر با سوق دهی درآمدهای دولت در اجرای طرح های مولد موجب ایجاد اشتغال و افزایش درآمد قشرهای فقیر جامعه می گردند.

● مهم ترین ابزارهای دولتی را می توان شامل، مالیات ها، اوراق قرضه دولتی و هزینه های دولتی در نظر گرفت. مالیات ها می تواند برای دستیابی به اهدافی همچون، کاهش مصرف و انتقال منابع مالی از مصرف به سمت سرمایه گذاری، افزایش انگیزه های پس انداز و سرمایه گذاری، انتقال منابع مالی کوچک از مردم به سمت دولت، اصلاح در روند سرمایه گذاری و ایجاد عدالت اجتماعی در نظر گرفت. فرش اوراق قرضه دولتی نیز عملکردی شبیه به مالیات دارد با این تفاوت که مالیات نوعی پس انداز اجباری است ولی خرید اوراق قرضه دولتی نوعی وام دوهی و مطالبه به دولت است. در پرداخت مالیات نوع عدم رضایت از طرف مؤدی مالیاتی احساس می شود. ولی در امر

خرید اوراق قرضه، برعکس انگیزه برای خرید بالاست. اجرای یک سیاست مالی با ابزار اوراق قرضه از یکسو موجب کاهش حجم پول در گردش شده و تورم را مهار می کند و از سوی دیگر پس اندازها را به سرمایه گذاری های مولد هدایت می کند. در مورد نقش هزینه های دولتی نیز می توان گفت که بخش خصوصی تمایلی به سرمایه گذاری در طرح های مربوط به کالاهای عمومی ندارد. در کشورهای در حال توسعه، به علت مخاطره آمیز بودن و عدم تثبیت وضع اقتصادی و نیز پایین بودن نرخ بازده سرمایه بخش خصوصی تمایل چندانی برای اجرای این طرح ها ندارد. در این شرایط رشد و توسعه اقتصادی زمانی محقق می شود که دولت مخارج و هزینه های خود و بویژه هزینه های عمرانی و سرمایه گذاری های زیربنایی خود را افزایش دهد. افزایش سرمایه گذاری های دولتی در صنایع سنگین موجب افزایش آهنگ رشد اقتصادی شده و موجب توانمندی اقتصاد برای مقابله با فشارهای تورمی ناشی از افزایش تقاضا می شود. آنچه که در مورد هزینه های دولتی باید مورد توجه قرار گیرد این است که در کشورهای در حال توسعه، از جمله در کشور ما، اکثر درآمدهای دولت صرف هزینه های جاری دولت می گردند. صرف این هزینه ها از چند طریق به اقتصاد ملی ضربه می زند. این هزینه ها مولد نشده و جزء مخارج مصرفی طبقه بندی می شوند و در عمل یکی از دلایل اساسی اجرای سیاست های مالی که همانا سوق دادن هزینه های مصرفی بخش خصوصی به طرف سرمایه گذاری است را نقش کرده و در عمل موجب منتقل شدن قسمتی از هزینه های سرمایه گذاری بخش خصوصی به دولت و تبدیل این پس اندازها و هزینه های مصرفی می گردد. همچنین، انجام این هزینه ها موجب بالا رفتن میل مصرف نهایی شده و نرخ پس انداز و همچنین نرخ سرمایه گذاری را کاهش می دهد و همچنین عادت به یک سطح مصرفی خاص می شود و در زمان های کاهش درآمدهای دولتی (به عنوان مثال در زمان شوک های نفتی) این هزینه ها قابل صرفه جویی نبوده و موجب ایجاد کسری بودجه می شوند.

در کل می توان اینچنین جمع بندی کرد که سیاست های مالی در نازل به رشد و توسعه اقتصادی بسیار مؤثر می باشند و برای کارکرد صحیح آن باید به چند نکته اساسی توجه کرد.

اول، اعمال سیاست های مالی نیازمند استانی آزاد عمل را از بخش خصوصی سلب کرده و در بخش های تولیدی و رقابت با بخش خصوصی برسد.

دوم، سیاست های مالی دولت بایستی در ایجاد کالاهای عمومی و سرمایه گذاری در زیرساخت ها صورت گرفته و بخش خصوصی را از مزایای صرفه جویی ناشی از مقیاس این طرح ها بهره مند سازند. سوم، در صورتی که حجم دولت بزرگ باشد سیاست های مالی، معنا و مفهوم خود را از دست داده و تنها وسیله ای برای تأمین مخارج مصرفی دولت می گردند. لذا برای مؤثرتر شدن سیاست های مالی ضروری است تا حجم دولت و نیز حجم هزینه های مصرفی آن کاهش یابد.

فراخوان شرکت در مسابقه نقاشی

نقش جهان: میراث جهانی

زمان نمایشگاه: ۱۹ تا ۲۲ آبان ماه ۱۳۸۶

مکان برگزاری: اصفهان

شرایط عمومی شرکت در نمایشگاه:

- گروه سنی کودکان: ۱۲ تا ۱۵ ساله
- موضوع: میدان نقش جهان اصفهان

تعداد آثار: حداکثر ۵ اثر از هر شرکت کننده

موضوع: سنی نوجوانان: ۱۲ تا ۱۷ ساله

نوع آثار: طراحی و نقاشی

تکنیک: آزاد

بهدار آثار: آثار باید در اندازه ۳۰×۴۰ یا ۵۰×۶۰ ارائه شوند.

محتوایل آثار: آخرین مهلت تحویل آثار به دبیرخانه ۱۲ آبان ماه ۱۳۸۶ است. بدیهی است به آثاری که پس از این تاریخ به دبیرخانه برسد، ترتیب اثر داده نخواهد شد.

جوایز: به آثار برتر در دو گروه سنی کودکان و نوجوانان نیز جوایز ویژه ای تعلق خواهد گرفت.

فراخوان مسابقه نقاشی همه از ساعت ۱۷:۰۰ پنجشنبه شما خواهد بود

تلفن: ۶۶۳۳۸۳۶ (۰۲۱)

نشانی: پستی دبیرخانه: تهران صندوق پستی ۱۳۱۲۵-۲۳۱

تلفن: ۶۶۹۰۳۳۳۸ (۰۲۱)

www.naqsh-jahan.ir

قالب توجه:

- شرکت در این مسابقه برای همه کودکان و نوجوانان آزاد است.
- در این نمایشگاه آثاری پذیرفته می شود که برپایه حس آفرینندگی و خلاقیت هنری کودکان و نوجوانان ایجاد شده باشد. بنابراین آثار کپی شده از روی آثار هنرمندان دیگر در این نمایشگاه جایگاهی ندارد.
- آثار ارائه شده از سوی نگارخانه ها و استادان هنرجویان برای شرکت در نمایشگاه، در صورت هماهنگی قبلی پذیرفته خواهد شد.
- همچنین به آثار برتر در دو گروه سنی کودکان و نوجوانان نیز جوایز ویژه ای تعلق خواهد گرفت.
- شرکت در این مسابقه، هزینه ای در بر ندارد.
- ارائه تصویر شمشادستان همراه با ارائه آثار الزامی است.
- آثار شرکت کنندگان با نوشتن مشخصات کامل (نام و نام خانوادگی و تاریخ تولد در پشت هر اثر) تا ۱۲ آبان تحویل دبیرخانه یا زودتر یا پست پیوسته به نشانی دبیرخانه فرستاده شود.
- لوح های یادمان و گواهی شرکت به همه هنرمندان شرکت کننده در نمایشگاه اعطا خواهد شد.